

Gemeente
Amsterdam

AI 2019-0243

Eindverslag marktconsultatie

Monitoring en inspecties boomziekten en -plagen

Eindverslag marktconsultatie

Monitoring en inspecties boomziekten en -plagen
AI 2019-0243

1 Inleiding

De gemeente Amsterdam is voornemens in september een Europese openbare aanbesteding te publiceren voor de monitoring en inspectie van boomziekten en -plagen. Als voorbereiding hierop is een marktconsultatie gehouden met als doel om onze ideeën te toetsen, de inkoopstrategie aan te laten sluiten bij de mogelijkheden van de markt en een passend contract op te stellen.

In totaal hebben zes partijen een vragenlijst ingevuld. Overeenkomstig de aangekondigde opzet van de marktconsultatie wordt dit eindverslag opgesteld. Het eindverslag is geanonimiseerd en bevat een weergave van de verkregen informatie en inzichten op hoofdlijnen. Het betreft de meest gegeven of meest relevante antwoorden. Mocht uw antwoord niet in het eindverslag zijn opgenomen, dan betekent dat niet dat het niet wordt meegenomen in de overwegingen die leiden tot de uiteindelijke aanbestedingsdocumenten. Alle suggesties zijn zeer nuttig en welkom. Bedrijfsgevoelige informatie of antwoorden die uw aanpak voor de voorgenomen opdracht betreffen, zijn uit het eindverslag weggelaten.

Het eindverslag zal uit oogpunt van transparantie voor iedereen, ook voor partijen die geen vragenlijst hebben ingevuld, via TenderNed beschikbaar zijn.

Onderstaand wordt per onderwerp de vraag herhaald en worden op hoofdlijnen de gegeven antwoorden verstrekt. Daarbij wordt de volgorde van onderwerpen en vragen uit de vragenlijst gehanteerd.

2 Contractbundeling

Vraag A1: De gemeente heeft tot nu toe de monitoring en inspecties van de boomziekten en -plagen altijd als losse contracten aanbesteed. Ziet u risico's of beperkingen wanneer de contracten gebundeld worden (iepziekte, eikenprocessierups, essentaksterfte, kastanjebloedingsziekte en mogelijke nieuwe ziekten en plagen) en welke zijn dat?

Onderstaand een overzicht met de meest genoemde en relevante risico's en beperkingen:

- Onzeker is of door bundeling de partij met de meeste (of met voldoende) specialistische kennis met betrekking tot en boomziekte of -plaag wordt gecontracteerd. Specialistische opdrachtnemers kunnen buiten de boot vallen bij combinatievorming, waardoor de uitvoering kwalitatief van een lager niveau is. Hetzelfde geldt voor partijen die veel kennis van de betreffende locaties hebben of bekend zijn met de historie van boomziekten en -plagen.
- Monitoring en inspectie is zeer specialistisch. Onduidelijk is of er een opdrachtnemer is die alle specialismen beheerst of dat er genoeg combinaties gevormd kunnen worden. Een risico is dat er weinig inschrijvingen zijn of dat de aanbesteding mislukt;

Eindverslag marktconsultatie

Monitoring en inspecties boomziekten en -plagen
AI 2019-0243

- De gecontracteerde partij dient over voldoende mankracht te beschikken voor wat betreft opleiding, veldwerk, kwaliteitscontrole, rapportage en eventueel hoe de data die voortkomen uit de inspectierondes worden geëvalueerd in besluitvormingssessies. Omdat veel ziekten en plagen seizoensgebonden zijn en tegelijk moeten worden gemonitord of geïnspecteerd, kan dit tot capaciteitsproblemen leiden. Zeker als de monitoring en inspectie gecombineerd worden met een opleidingstraject;
- Capaciteitsproblemen kunnen ertoe leiden dat partijen niet zullen inschrijven op de aanbesteding;
- Om een uniforme werkwijze te garanderen en ervoor te zorgen dat resultaten met elkaar kunnen worden vergeleken, dienen (nationale) protocollen te worden gehanteerd;
- Het is een uitdaging om de werkzaamheden op een dusdanig efficiënte manier te plannen, dat het relevante deel van het bomenbestand (binnen de gestelde cyclus) kan worden geïnspecteerd;
- Grote afhankelijkheid van één opdrachtnemer in kennis en kunde;
- Mogelijk zijn er nieuwe plagen die nu niet binnen de scope vallen, zoals (Aziatische) essenprachtkever en roetschorsziekte.

Vraag A2: De gemeente denkt door contractbundeling een efficiëntieslag te kunnen bewerkstelligen. Deelt u deze mening en op welke wijze ziet u deze mogelijke efficiëntieslag?

Antwoord A2: Redenen die pleiten voor een mogelijke efficiëntieslag zijn:

- Contractbundeling vereenvoudigt de mogelijkheid om voor het inventariseren van de verschillende boomziekten en -aantastingen dezelfde software te gebruiken.
- Administratief: één aanspreekpunt en één factuur;
- Mogelijkheden tot het ontwikkelen van dezelfde systematiek voor opleiding en planning van inspectierondes;
- Vermoedelijk leidt bundeling tot een lagere inschrijfprijs;
- Een efficiëntieslag kan ontstaan wanneer in één werkgang in een bepaalde buurt of wijk alle ziektegevoelige bomen worden geïnspecteerd en niet wanneer er per ziekte of aantasting een aparte ronde moet worden gemaakt;
- Slechts één aanbesteding in plaats van meerdere (maar dan wel opdelen in percelen per ziekte/plaag).

Redenen die pleiten tegen een mogelijke efficiëntieslag zijn:

- De monitoring en inspecties van boomziekten en -plagen vindt grotendeels plaats in dezelfde periode. Het kost al veel moeite om te inspecteren op één boomziekte, laat staan op meerdere;
- Betwist wordt of het efficiënter is om op meerdere ziekten en plagen tegelijk te letten bij monitoring en inspectie in één ronde;
- Monitoring van benoemde ziektes zijn losstaande processen die niet efficiënt zijn te maken door ze bijvoorbeeld te laten uitvoeren door één persoon maar één ronde in te zetten. Elke boomsoort heeft meestal een eigen planning, specialist en uitvoeringswijze (bijvoorbeeld is er wel/geen hoogwerker nodig).

Eindverslag marktconsultatie

Monitoring en inspecties boomziekten en -plagen
AI 2019-0243

Apart werd nog opgemerkt om niet extern te bundelen, maar intern. Oftewel voor de verschillende contracten wordt één contractmanager aangesteld.

3 Percelenindeling

Vraag B1: De gemeente is niet voornemens de opdracht op te knippen in percelen per boomziekte of –plaag of naar geografische gebieden (bijvoorbeeld stadsdelen). Hoe staat u hier tegenover en welke mogelijke risico's of beperkingen ziet u?

Antwoord B1: Er worden verschillende voordelen, nadelen, risico's en beperkingen genoemd. De voordelen van niet-opknippen in percelen (kunnen) zijn:

- Meer en beter overzicht voor de opdrachtnemer van bijvoorbeeld de haarden van infecties;
- Door niet op te knippen in percelen (en dus aan één opdrachtnemer te gunnen) wordt uniforme monitoring en inspectie in de hand gewerkt;
- Mogelijkheden voor het ontwikkelen en/of gebruiken van een gebruiksvriendelijk paspoort voor het inspecteren van verschillende boomziekten en –plagen.

De nadelen, beperkingen of risico's van niet-opknippen kunnen zijn:

- De inspectie van de verschillende ziekten en plagen vindt verspreid over het seizoen plaats. De vraag is of opknippen dan tot voordelen leidt, omdat hoe dan ook meerdere inspectierondes moeten worden gelopen;
- Het inspecteren en monitoren van de eikenprocessierups is een specialisme, omdat de inventarisatie met name plaatsvindt vanuit het oogpunt van het gezondheidsrisico/gevaarstelling voor de mens;
- De focus op één ziektebeeld kan werkzaamheden in het kader van opleiding voor de betrokken (gemeentelijke) inspecteur vereenvoudigen;
- Niet-opknippen kan leiden tot capaciteitsproblemen bij de opdrachtnemer;
- Eén opdrachtnemer contracteren leidt tot kwetsbaarheid van de continuïteit van de uitvoering, bijvoorbeeld in het geval van een faillissement of als er een gebrek aan specialisten is;
- Onduidelijk is of alle kennis bij één partij aanwezig is.

4 Opleidingstraject

Vraag C1: De gemeente wil alle inspecties op termijn in eigen beheer gaan uitvoeren. Daarom wordt aan de monitoring en inspecties een opleidingstraject gekoppeld. Voor zover bij de

Eindverslag marktconsultatie

Monitoring en inspecties boomziekten en -plagen
AI 2019-0243

gemeente bekend, zijn deze aspecten van de opdracht nog niet eerder aan elkaar gekoppeld. Welke risico's en beperkingen ziet u met betrekking tot het opleidingstraject?

Antwoord C1: Wat betreft de koppeling van de monitoring en inspecties aan een opleidingstraject worden meerdere risico's en beperkingen onderscheiden, zoals:

- Bij de gemeente opgeleide personen kunnen overstappen naar een andere organisatie of binnen de organisatie ander werk vinden. Hoe zorg je ervoor dat kennis en ervaring niet verloren gaat door verloop en roulatie van personeel? Denk daarbij aan het 'doorfluisterspel', waarbij een boodschap bij het doorvertellen behoorlijk vervormt;
- Voor een langdurig opleidingstraject is het een vereiste dat medewerkers enthousiast zijn om opgeleid te worden;
- Opleiden is een continu proces en houdt dus niet op na het opleidingstraject;
- Kennis moet up-to-date gehouden worden;
- Het specialisme van potentiële inschrijvers is monitoring en inspecties en niet zozeer het opleiding van mensen;
- Men weet niet wat het (kennis)niveau/'kwaliteit' van de op te leiden medewerkers is;
- De werkzaamheden vinden in een bepaalde periode plaats, met een piek in de vakantieperiode. Medewerkers van de gemeente moeten in die periode beschikbaar zijn om mee te lopen bij de monitoring en inspecties;
- De contractperiode moet lang genoeg zijn om medewerkers voldoende op te leiden;
- De medewerker die monitort en inspecteert moet daarnaast ook opleiden. Dat kan een uitdaging vormen qua capaciteit;
- Er moet al een bepaalde basiskennis van ziekten en plagen bij de medewerkers van de gemeente aanwezig zijn om uiteindelijk een voldoende kennisniveau van alle benoemde boomziekten en -plagen te behalen;
- Er moet worden nagedacht over bij wie de verantwoordelijkheid ligt voor de kwaliteit van monitoring en inspecties wanneer de bomen door medewerkers van de gemeente worden geïnspecteerd.

Vraag C2: Heeft u opmerkingen of tips met betrekking tot een mogelijk opleidingstraject?

Antwoord C2: Er zijn meerdere zeer bruikbare tips gegeven die worden meegenomen in de voorbereiding van de aanbesteding. Omdat daarin de inrichting van een opleidingstraject wellicht een gunningscriterium kan zijn, hebben we ervoor gekozen de tips en suggesties niet te vermelden in het kader van bedrijfsgevoelige informatie.

5 EMVI

Vraag D1: De gemeente wil ook gunnen op kwaliteit en niet alleen op laagste prijs. Staat u hier welwillend tegenover? Waarom wel/niet?

Antwoord D1: Alle respondenten staan positief tegenover gunnen op kwaliteit. Een kwalitatief minder goede aanpak kan juist bij de bestrijding van ziekten en plagen contraproductief zijn.

Eindverslag marktconsultatie

Monitoring en inspecties boomziekten en -plagen
AI 2019-0243

Vraag D2: Een mogelijk EMVI-criterium is hoe u de gemeente kan voorzien in informatie over nieuwe ziekten en plagen en wat de ontwikkelingen op dit gebied zijn. Denkt u dat dit onderwerp zich leent als gunningscriterium en waarom wel/niet?

Antwoord D2: Alle respondenten antwoordden positief en sommigen gaven ook al een voorzet op hoe ze zich eventueel zouden kunnen onderscheiden op dit onderdeel.

D3 In aansluiting op de vorige vraag is het ook interessant om te weten hoe u op deze ontwikkelingen inspringt met een langetermijnstrategie (ter voorkoming van aantasting van bomen door nieuwe ziekten en plagen). Denkt u dat dit onderwerp zich leent als gunningscriterium en waarom wel/niet?

Antwoord D3: Bovenstaande vraag leverde diverse uiteenlopende antwoorden op met zowel positieve als negatieve oordelen. Ook werd een aantal suggesties geopperd voor de invulling van een langetermijnstrategie, maar die zullen niet worden vermeld in het antwoord. Een overzicht van de meest genoemde en/of relevante antwoorden:

- Een langetermijnstrategie als EMVI-criterium is niet passend bij de scope en doelstellingen van de opdracht;
- Het uitvragen van een langetermijnstrategie als EMI-criterium heeft maximaal effect en geeft voor de inschrijver meer mogelijkheden bij een contractperiode van minimaal 8 jaar;
- Een langetermijnstrategie kan helpen om een multidisciplinaire strategie te ontwikkelen.
- Omdat het onbekend is hoe nieuwe boomziekten en -plagen zich ontwikkelen, kan met betrekking tot de aanpak ervan ook geen langetermijnstrategie worden ontwikkeld.

Vraag D4: Welke alternatieve EMVI-criteria stelt u voor?

Antwoord D4: De meeste genoemde en/of relevante EMVI-criteria die worden voorgesteld, hebben betrekking op:

- Kwaliteit van het opleidingstraject;
- Aantoonbare ervaring in te zetten personeel (bijvoorbeeld op het gebied van lesgeven kennisoverdracht, monitoring, analyseren, adviseren en beleid maken);
- Opleidingsniveau in te zetten personeel;
- Duurzaamheid (bijvoorbeeld het gebruik van biologische bestrijdingsmiddelen en duurzaam in te zetten materieel);
- Innovatie (met betrekking tot de te hanteren methodiek en oplossingen);
- Mogelijkheden tot analyseren van de resultaten.

6 Databeheersysteem

E1 Voor het beheer en de verwerking van alle gegevens wil de gemeente bij voorkeur gebruik maken van hetzelfde databeheersysteem. Het idee hierachter is dat hierdoor gegevens

Eindverslag marktconsultatie

Monitoring en inspecties boomziekten en -plagen
AI 2019-0243

gecombineerd kunnen worden ten behoeve van analyses en rapportages. Hoe staat u hier tegenover en welk mogelijke risico's en beperkingen ziet u?

Antwoord E1: Alle partijen staan welwillend tegenover het idee om voor het beheer en de verwerking van alle gegevens gebruik te maken van hetzelfde databeheersysteem. Er werden meerdere voordelen, risico's en beperkingen geïdentificeerd:

- Hetzelfde beheersysteem leidt tot schaalvoordelen, overzichtelijkheid, gebruikersgemak en uniforme rapportages/analyses;
- Mogelijke afhankelijkheid van één leverancier wat betreft het systeem;
- Systeem moet voldoende flexibel zijn om te voldoen aan de wensen van de opdrachtgever;
- Er moet een goede back-upvoorziening zijn;
- Toegangsrechten tot het systeem moeten worden afgestemd;
- Als het systeem eruit ligt, dan ligt ook direct alles stil;
- Aanbeveling: laat ruimte aan de opdrachtnemer laten om eigen systemen te gebruiken en maak afspraken over de wijze waarop data worden aangeboden en uitgewisseld.

Vraag E2: Als mogelijk systeem denkt de gemeente aan GeoVisia. Dit systeem is momenteel nog niet ingericht op de monitoring en inspectie van boomziekten en -plagen. Zijn er bepaalde zaken waar we vooraf over moeten nadenken en welke tips zou u willen meegeven?

Antwoord E2: Onderstaand een overzicht van de gegeven tips:

- Maak gebruik van rekenregels (bijvoorbeeld op basis van boomsoorten) ter verhoging van de kwaliteit van de data en het gebruiksgemak in het veld;
- Het kost tijd en energie om dit systeem geschikt te maken voor deze inspecties;
- Een routevolg-systeem is belangrijk als controle en verificatie van de inspectie;
- Automatische terugkoppeling na het uitvoeren van een beheersmaatregel is handig;
- Er moet een mogelijkheid blijven om ziekte specifieke paspoorten te implementeren waarin het systeem momenteel niet voorziet. Dit is een absolute noodzaak om juiste kenmerken te kunnen registreren en analyseren;
- Het is belangrijk dat meerdere mensen tegelijk gebruik kunnen maken van de software en dat data direct of tenminste eenmaal per dag kunnen worden gesynchroniseerd;
- Bouw het systeem op met medewerking van relevante specialisten;
- Laat de conceptversie testen door specialisten;
- Wees duidelijk over wat van marktpartijen wordt verwacht, bijvoorbeeld met betrekking tot paspoorten opzetten of inspectierondes klaarzetten, zodat partijen weten of ze in een bepaalde licentie moeten investeren;
- Geef aan welke modules marktpartijen zelf dienen te bekostigen om met de gekozen software te kunnen werken;
- Voor zowel de eikenprocessierups als essentaksterfte is het noodzakelijk een grote hoeveelheid bomen via (batch) mutaties te muteren. Dat is in GeoVisia nu niet mogelijk;
- GeoVisia is ingericht zonder mogelijkheden om te kopiëren, terwijl dat voor deze opdracht wel wenselijk zou zijn;
- Het is van belang om na te denken over hoe de data die voortkomen uit de inspectierondes zullen worden aangewend. Dit kan namelijk van invloed zijn op hoe het paspoort wordt vormgegeven. Met de verzamelde data kunnen in goed georganiseerde besluitvormingssessies de noodzakelijke beheersmaatregelen worden vastgesteld.

Eindverslag marktconsultatie

Monitoring en inspecties boomziekten en -plagen
AI 2019-0243

- GeoVisia is compatibel met diverse beheersystemen en biedt voldoende flexibiliteit om de werkzaamheden in een vast te stellen proces te kunnen volgen.

E3 Stelt u een ander systeem voor dat beter geëigend is voor het te bereiken doel?

Gesuggereerd werd dat er geen aanleiding om te wisselen van systeem, als het huidige systeem al voldoet. In principe voldoet ieder gelijkwaardig systeem. Genoemde systemen zijn:

- ArcGIS
- iASSET

7 Interessepeiling

F1 Heeft u interesse om zich in te schrijven voor de voorgenomen aanbesteding?

De antwoorden lopen uiteen van (5x) "ja/jazeker" tot (1x) "afhankelijk van de scoop".

F2 Heeft u nog tips of suggesties die de opdracht voor u interessanter zouden maken?

Onderstaand een overzicht van de meest voorkomende of belangrijkste suggesties:

- De monitoring en inspecties koppelen aan beheersmaatregelen;
- Een lange looptijd van de opdracht, bijvoorbeeld (minimaal) 3-5 jaar en verleningsopties opnemen;
- Bijdragen aan een langetermijnstrategie om ziektedruk en aantastingen in het Amsterdamse bomenbestand te verminderen of te voorkomen;
- Samenwerking met wetenschappelijke partijen en opleidingsinstituten onderdeel laten uitmaken van de opdracht;
- Een groter rol van de opdrachtnemer als kennispartner bij de omgang met boomziekten en -plagen;
- Inzicht in historische data als vertrekpunt van de opdracht;
- Voorzitterschap van het project voor wat betreft de procesinrichting, vaststellen van definities, inrichting paspoort en zeker stellen dat alle betrokkenen binnen de gemeente volledig kunnen deelnemen;
- Vergaande betrokkenheid bij het uitwerken, analyseren en rapporteren van data;
- Mee kunnen denken over meest adequate locaties voor feromoonvallen;
- Inzichtelijk maken hoe prijs meeweegt in de aanbesteding
- Ruimte laten om de dienstverlening uit te breiden en de opdrachtgever te ontzorgen (boven op wat gevraagd wordt).

Met vriendelijke groet,

Keke Schipper
Inkoopadviseur
Ingenieursbureau, gemeente Amsterdam